

НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ПО ТУРИЗЪМ

МИНИСТЕРСТВО НА ТУРИЗМА

ПРОТОКОЛ

ОТ ИЗВЪНРЕДНО ЗАСЕДАНИЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ СЪВЕТ ПО ТУРИЗЪМ

(НСТ),

ПРОВЕДЕНО НА 19.11.2019 г. – к.к. Боровец

Поканени: 51 члена на НСТ, вкл. председател и заместник-председател и 7 наблюдатели.

Присъствали членове на НСТ, вкл. председател и заместник-председател:

1. **Николина Ангелкова**, министър на туризма и председател на НСТ;
2. **Ирена Георгиева**, заместник-министър на туризма и заместник-председател на НСТ;
3. **Румен Димитров**, заместник-министър на културата (представява Амелия Гешева, заместник-министър на културата);
4. **Василиса Долженкова**, главен експерт, Министерство на икономиката (представява Лилия Иванова, заместник-министър на икономиката);
5. **Евгения Евгениева**, младши експерт, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (представява Андреана Атанасова, заместник-министър на транспорта, информационните технологии и съобщенията);
6. **Елка Димитрова**, директор на дирекция „Политика на пазара на труда“, Министерство на труда и социалната политика (представява Лазар Лазаров, заместник-министър на труда и социалната политика);
7. **Мирослав Рашков**, главен инспектор, началник сектор „Противодействие на икономическата престъпност“, Областна дирекция на Министерство на вътрешните работи София (представява Стефан Балабанов, заместник-министър на вътрешните работи);
8. **Лилия Топалова-Мартинез**, държавен експерт, Министерство на младежта и спорта (представява доц. Стоян Андонов, заместник-министър на младежта и спорта);
9. **Константин Райков**, Комисия за защита на потребителите (представява Димитър Маргаритов, председател на Комисия за защита на потребителите);
10. **Васил Панов**, директор на дирекция „Контрол“ в ЦУ на Национална агенция по приходите (представява г-жа Галя Димитрова, изпълнителен директор на Национална агенция по приходите);
11. **Даниела Стоева**, председател на УС на Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти;

12. Светлана Атанасова, председател на Българска асоциация на туристическите агенции;

13. Георги Щерев, председател на УС на Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация;

14. Венцислав Кръстев, председател на сдружение „Туризм“;

15. Александра Димитрова, генерален директор на хотел Будапеща, (представява Станимир Станков председател на Национална асоциация по СПА и уелнес туризъм);

16. Калоян Спасов, член на УС на Българска асоциация на професионалистите в мениджмънта на хотели (представява Георги Дучев, изпълнителен директор на Българска асоциация на професионалистите в мениджмънта на хотели);

17. Пантелей Мемцов, Регионална туристическа асоциация Родопи;

18. Живко Иванов, зам.-изпълнителен директор на Български съюз по балнеология и СПА туризъм (представява Сийка Кацарова, изпълнителен директор на Български съюз по балнеология и СПА туризъм);

19. Димчо Тодоров, Българска асоциация на експертите в туризма;

20. Георги Щерев, представител на национално представените работодателски организации в България;

21. Николай Ангелов, кмет на Община Балчик, Национално сдружение на общините в Република България;

22. Соня Енилова, изпълнителен директор на Организация за управление на Бургаски Черноморски туристически район;

23. Елена Иванова-Тодоровски, зам.-председател на УС на Съюз на собствениците – Слънчев бряг;

24. Таян Станчева, представява Георги Икономов, председател Организация за управление на Рило-Пирински туристически район;

25. Борислав Йорданов, ТИЦ Велико Търново, (представява Даниел Панов, кмет на Община Велико Търново и председател Организация за управление на Старопланински туристически район);

26. Иво Маринов, представител на Организация за управление на Софийски туристически район;

Присъствали наблюдатели:

1. Валери Стоянов, изпълнителен директор на ИА „Военни клубове и военно-почивно дело“ (представява Анатолий Величков, заместник-министър на отбраната).

Присъствали външни лица:

1. **Ирина Найденова**, зам.-представител на Асоциация на българските туроператори и туристически агенти;
2. **Веселин Банковски**, председател на УС на НСМСБТ;
3. **Евгения Вълчева Копчева**, Меридиан турс ООД, хотел Меридиан – Слънчев бряг;
4. **Ростислава Димитрова**, комплексен управител на хотел „Тиара бийч“ – Слънчев бряг;
5. **Стойка Терзиева**, представител на Съюз на хотелиерите – Слънчев бряг;
6. **Красимира Стефанова Янкова**, представител на Съюз на собствениците – Слънчев бряг;
7. **Доц. д-р Тодор Чобанов**, председател на организация за управление на Софийски туристически район;
8. **Гергана Александрова**, главен директор на главна дирекция, ИА „Военни клубове и военно-почивно дело“;
9. **Румяна Бетова**, председател на работна група „Отговорности“ към АБЗ и изпълнителен директор „ЗД Евроинс“ АД;
10. **Нина Колчакова**, генерален секретар на АБЗ;
11. **Виктор Тошев**, юрист АБЗ;
12. **Ваня Матева**, представител на Българска асоциация на експертите в туризма.

Секретариат на НСТ:

Лиляна Кирчева-Арсова, директор на дирекция „Туристическа политика“ и секретар на НСТ, МТ;

Андреана Каишева, главен експерт в отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“ към дирекция „Туристическа политика“, МТ;

Кристиана Лозанова, младши експерт в отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“ към дирекция „Туристическа политика“, МТ.

Представители на Министерство на туризма:

1. **Николай Костов**, директор на дирекция „Международно сътрудничество и инвестиции в областта на туризма“
2. **Мая Никовска**, началник на отдел „Регулиране на туристическите дейности“;
3. **Албена Методиева**, началник на отдел „Изложения, събития и информация“;
4. **Венелина Червенкова**, началник на отдел „Стратегическо планиране и продуктова политика в туризма“.

Заседанието се проведе при следния дневен ред:

1. Обсъждане на възможни промени в системата за защита на потребителите на туристически услуги и на икономическите оператори предоставящи туристически услуги

1.1 Представяне на механизмите за защита от неплатежоспособност и несъстоятелност по Закона за туризма.

1.2 Представяне на опита на Великобритания и Полша. Гаранционен фонд – функции, процедура за финансиране, начин на управление и застрахователно покритие.

1.3. Представяне на конкретни предложения на механизъм за защита при неплатежоспособност и несъстоятелност на потребителите и на икономическите оператори предоставящи туристически услуги

2. Разни

Поканата, дневният ред и материалите към него са изпратени на всички членове на НСТ по електронна поща от секретариата на НСТ в определения срок преди датата на заседанието.

Откриване на заседанието

Г-жа Ирена Георгиева приветства с добре дошли всички присъстващи на заседанието на Националния съвет по туризъм (Съвета) и обяви, че заседанието може да се счита за редовно, тъй като има необходимия кворум и информира членовете, както и че няма постъпили предложения по дневния ред, след което ги запозна с него. Г-жа Георгиева информира аудиторията, че в процеса на подготовка на извънредното заседание е получено писмо от Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти, Българска асоциация на туристическите агенции, подкрепено и от Сдружение „Туризм“, с което разполагат и всички членове на Съвета. Тя приветства домакините на заседанието и поздрави гостите от Асоциация на застрахователите в България. След проведеното гласуване на дневния ред г-жа Георгиева обяви, че няма гласували против, както и въздържали се и даде думата на министъра на туризма г-жа Николина Ангелкова.

Министър Ангелкова поздрави всички присъстващи и изрази благодарност към домакините и към представителите на туристическия бранш, които са изявили желание за свикване на извънредно заседание на Националния съвет по туризъм, с оглед обявения фалит на една от най-старите туроператорски компании – Томас Кук, както и обсъждане на различни механизми, които биха могли да бъдат приети в българското законодателство с

цел максимална защита, както на туристите, така и нормалното протичане на търговските отношения. **Министър Ангелкова** използва възможността да припомни данните, които показват устойчивост на сектора през последните години. На обща база по отношение на посещаемостта на територията на страната от месец януари до месец септември, по данни на Националния статистически институт има над 7 800 000 чуждестранни туристи, които са посетили нашата страна. Спадът е само 0.3% за първите девет месеца. По отношение на реализираните продажби от туроператори и най-вече на територията на националните курорти, основно летните, има реализиран спад на организирания туризъм между 10 и 18% средно, за което са предприети мерки и в този смисъл тя изрази благодарност към министър-председателя на Република България и към финансовия министър за подкрепата и отпускането на 15 млн. лв. допълнително за реклама, извън бюджета на Министерството на туризма, които са целеви и изцяло са фокусирани върху реклама на страната за организирания туризъм. **Министър Ангелкова** информира участниците в заседанието, че фокусът ще бъде насочен към Германия, Великобритания, Русия и страните от Вишеградската четворка (Полша, Унгария, Чехия и Словакия). Тя добави, че ако трябва да се насочат усилия върху 15-те топ пазара, със сигурност няма да има голям ефект, защото финансовата помощ няма да бъде достатъчна, за да покрие параметрите на всички тези пазари. По отношение на приходите от туризъм за първите осем месеца има над 2млрд. и 700 млн. евро приходи от международен туризъм, което е минимален спад от 0.3%. Данните показват, че рекордните резултати от миналата година се задържат на същите нива и през тази година, независимо от трудностите. **Министър Ангелкова** изрази желание чрез общите усилия и допълнителната финансова помощ да успеем да задържим тези резултати и през следващата година. Мерките, които Министерството на туризма предприема с цел минимизиране на щетите от фалита на „Томас Кук“ са свързани с проведени редица срещи на министъра на туризма с водещи туроператори като TUI, ITS, Jet to Holiday и др., както и с тези, които оперират на българския пазар, за да бъдат информирани за намеренията по отношение на механизма за организирания туризъм и най-вече с оглед на планиране на седалковия капацитет. Министър Ангелкова сподели, че е известно за тази част от бранша, които се занимават с това, че 50% от седалковия капацитет за лятото беше блокиран от „Томас Кук“, другите 50% от ITS през „Bulgaria Air Charter“. В тази връзка беше необходимо да се убедят партньорите, че този капацитет трябва да бъде запазен и за сезон Лято 2020, а не да бъде пренасочен. **Министър Ангелкова** информира, че след като бъде обявена процедурата всички заинтересовани страни ще могат да участват като акцентира, че процедурата ще бъде стриктна по отношение на отчетността, тъй като няма да бъде възможно предварително заплащане, а ще бъде сключен договор, който ще се плати на база

доведени туристи, които ще бъдат настанени само в местата за настаняване, регистрирани в системата ЕСТИ и спазващи законовите изисквания. Смисълът на тези допълнителни финансови средства е да се привлекат туристи над обичайния туристопоток.

По отношение на обявения фалит на „Томас Кук“ министър Ангелкова потвърди, че в българското законодателство е налице застраховка „Отговорност на туроператора“, която касае само крайния потребител. Никъде не е предвиден механизъм по отношение на подобни рискове. Министърът подчерта, че държавната институция не може да се намесва в частно-правни отношения, при условия на пазарна икономика. Тя припомни, че всички претенции за плащане за туристи, които след 23.09.2019 г. са реализирали своята почивка в България са покрити от застрахователите на „Томас Кук“ Великобритания, Полша и Германия.

Във връзка с претенциите от страна на доставчиците към туроператорите, за съжаление, те попадат в законодателството на съответната държава. Министър Ангелкова отбеляза, че в този процес Министерството на туризма може да има роля единствено на медиатор в процеса с необходимата информация, която има от Посолството на България в Германия и от Федералното министерство на икономиката, под чиято шапка е туризмът.

Министър Ангелкова допълни, че още през 2016 г. от страна на туристическия бранш е имало сериозен дебат, свързан с възможността за създаване на допълнителен гаранционен фонд, която и към момента липсва в Закона за туризма. С обявяването на несъстоятелност на туроператора „Томас Кук“ тази тема отново е на дневен ред от хотелиерите и от Министерството на туризма са в готовност за обсъждания. Министър Ангелкова отбеляза, като изключително важна темата за размера на застраховката „Отговорност на туроператора“, като припомни, че според Закона за туризма всички туроператори са задължени да имат сключена такава застраховка, която от общо 3430 туроператори, регистрирани и вписани в Националния туристически регистър 1154 от тях са с минималния застрахователен лимит от 25 000 лв., което е крайно недостатъчно и рисково. Тя уведоми участниците в заседанието на Съвета, че само 18 бр. туроператори имат сключена застраховка в размер на 1 400 000 лв., 4 бр. - 1 100 000 лв., 8 бр. - 900 000 лв и не повече от 38 от всички туроператори имат застраховка от 700 000 лв. и повече. В тази връзка министър Ангелкова изрази желание тази тема да бъде повдигната, както и да се обсъдят изискванията по отношение на оборотите, с цел адекватна гаранция на риска. Тази тема е на дневен ред и в Германия във връзка с несъстоятелността, както и обсъждането на възможността за допълнително презастраховане. **Министър Ангелкова** поясни, че темата с лимита на застраховката ще бъде повдигната и ще намери законодателно отражение, защото минималната сума в момента е крайно недостатъчна.

По отношение на Закона за изменение и допълнение на Закона за туризма (ЗИД на ЗТ) в момента тече обсъждането в Народното събрание и предстои гласуването му в пленарна зала на първо четене. В периода между първо и второ четене ще има достатъчно дълъг срок за конкретни предложения от народни представители, които да намерят място в нормативния документ, ако те са балансирани. Министър Ангелкова отбеляза, че промените касаят основно статута на националните курорти, които са лицето на българския туризъм. Към тази глава от ЗИД на ЗТ предстои да се създаде специална наредба, която ще бъде максимално прецизирана. Министър Ангелкова обясни, че основният проблем, свързан с националните курорти е, че приходите от тях отиват в бюджета на общините, но въпреки това кметът на общината не отделя средства за съответния курорт. В този смисъл е важно да се намери балансът за разходването на средствата и поне една част от приходите, които постъпват в даден курорт да се реинвестират обратно в него без да излизат от бюджета на общината.

С оглед на борбата с нелоялната конкуренция и електронните платформи като Airbnb, Booking и други министър Ангелкова уточни, че се предвиждат промени съвместно с Министерството на финансите, които касаят отдаването на апартаменти и стаи за гости. Предвижда се онлайн платформите да могат да рекламират и продават само такива места за настаняване, които са категоризирани и имат регистрация в системата ЕСТИ. Това ще подпомогне добросъвестните търговци, които изпълняват стриктно и отговорно задълженията си по закон.

Министър Ангелкова още веднъж благодари на всички членове, които присъстваха на заседанието, както и на гостите, след което продължи по дневния ред.

Т. 1.1. Представяне на механизмите за защита от неплатежоспособност и несъстоятелност по Закона за туризма.

Г-жа Георгиева даде думата на **г-жа Лиляна Арсова**, директор на дирекция „Туристическа политика“ за да припомни какви са предвидените механизми в действащия Закон за туризма. Г-жа Арсова информира аудиторията, че с транспонирането на Директива 2015/2302 на Съвета от 2018 г. българското законодателство е синхронизирано по отношение на изискванията за пакетните пътувания и свързаните пътнически услуги. По отношение на стартиране на дебата за повишаване на лимита на застраховката „Отговорност на туроператора“ е представена отговорност при неплатежоспособност и несъстоятелност, както на туроператора, така и на новото лице, което е въведено със Закона за туризма – търговец, улесняващ предоставянето на свързани туристически услуги (ТУПСТУ). Г-жа Арсова припомни за задължителната застраховка „Отговорност на

туроператора“, която е ежегодна и трябва да се представя в Министерство на туризма в 14-дневен срок от сключването ѝ. Другата застраховка, която е нова е за ТУПСТУ, който е задължен да има такава. Новото при този вид застраховка е различната минимална сума, която е 10% от оборота на свързаните туристически услуги или не по-малко от 500 лв., но само за отговорността, която търговецът има за свързаната туристическа услуга. Когато се предоставя услуга „превоз на пътници“ тогава застраховката е 20% от оборота. Относно сумата на застраховката според сега действащия ЗТ тя е на база декларирания от туроператора застрахователен оборот. На основата на този оборот се сключва застраховката. Г-жа Арсова обърна внимание, че по време на транспонирането на директивата стойностите по отношение на застраховката остават непроменени.

Относно взаимното признаване на несъстоятелност е много важно да се знае, че при несъстоятелност на туроператора или на ТУПСТУ, който е установен на територията на друга държава членка на ЕС застраховката се признава за валидна и на територията на Република България и по нея може да се търси обезщетение по всички плащания, когато има неразплащане с контрагенти, неплатежоспособност или несъстоятелност на туроператора или на ТУПСТУ.

Т.2. Представяне на опита на Великобритания и Полша. Гаранционен фонд – функции, процедура за финансиране, начин на управление и застрахователно покритие.

Г-жа Георгиева благодари на г-жа Арсова и даде думата на г-н Николай Костов, директор на дирекция „Международно сътрудничество и инвестиции в областта на туризма“.

Г-н Костов запозна присъстващите с гаранционния фонд на Великобритания – ATOL, като информира участниците, че той е създаден през 1973 г., когато има много висок ръст на почивките в чужбина и съответно голям брой фалити на туроператори. Към днешна дата под защитата на ATOL попадат около 20 000 000 пътници. Всеки потребител получава документ при запазване на своята почивка чрез ТО, като документът е доказателство, че пътуването е защитено от Гаранционния фонд.

Относно полската система – тя е по-нова и започва да действа от деветдесетте години като последните промени са от 2016 г. Системата разграничава два стълба – първият стълб обхваща банковите гаранции, застраховките, застраховките на клиентите, а вторият стълб са декларациите и вноските за новоучредения туристически гаранционен фонд (новата част). Този фонд е уреден в Закона на туристическите услуги като размера на вноската за фонда се определя с наредба на министъра на спорта и туризма, както и необходимите документи, които трябва да съпътстват целия процес. Г-н Костов отбеляза, че

гаранционният фонд не представлява юридическо лице, а е създаден като отделна сметка във Фонда за гарантиране на застраховането. Това е допълнителна гаранция при обявяване на несъстоятелност на ТО или ТА, която допълва съществуващото обезпечение по първия стълб. Средствата се генерират от вноските на ТО и ТА, които ги правят от всеки участник в туристическото събитие. Целта на създаването на фонда е да се осигури изплащането на пълния размер на средствата на клиентите възможно най-бързо в случай на фалит. Фондът работи на основата на информационната инфраструктура на застрахователния гаранционен фонд. Защитата, която се осигурява при несъстоятелност, включва събития, които са закупени преди или след датата на създаването на фонда, ако ТО или ТА е изпаднала в неплатежоспособност процедурата се стартира при условие на наличие на изчерпване на финансово осигуряване по първия стълб и обхваща всички туристически агенции и туроператори със седалище в Полша или с клон в Полша, и които са вписани в регистъра на ТО и ТА. Със средствата на този фонд могат да се покрият разходите за връщането на туристите, които са в чужбина или се възстановяват плащания на вече закупени пакети или на частично закупени пакети. Предимствата за клиентите са, че имат гаранция за изплащане на внесените средства в пълен размер и схема за получаване на средствата. Практиката показва, че средствата по първия стълб не са достатъчни, клиентите са получавали непълно възстановяване, като процесът понякога е отнемал година и половина-две. В този процес всеки субект има определена отговорност – туроператора осигурява защита на клиентите си, както и в случай на настъпване на такова събитие е длъжен да информира маршала на Воеводството (областния управител), че изпада в неплатежоспособност, задължен е да предостави списък с договорите, които не са били или няма да бъдат изпълнени. От своя страна областният управител издава нареждане за изплащане на средства от първия стълб. В случай, че не стигат тогава и от втория, като първо организира връщането на туристите и разплащането. Застрахователната агенция изплаща аванс в случай на такова събитие до 3 дни, за да могат да бъдат репатрирани туристите, след което проверява претенциите на клиентите и извършва директни плащания. При втория стълб също се изплаща аванс на областния управител за покриване на разходите на клиентите, но не се приемат заявки директно от клиентите за възстановяване на суми. След това се правят изплащания въз основа на указания от областния управител. Задълженията на бранша са след въвеждането през 2016 г. ТО са длъжни да водят регистър на договорите, да подават декларации към фонда и да правят вноски към него. Това трябва да се случи до 21-я ден на месеца за предходния месец. За неспазване на задълженията в срок санкциите са заличаване от регистъра за период от 3 години. Ако се установи разлика във внесените вноски и декларираните такива наказанието може да стигне и до лишаване

от свобода. При реализиране на пакети в Полша не се дължат вноски или се дължат минимални такива в размер между 1.5-2.00 лв., а най-високи са при организиране на събития в европейските държави с използване на въздушен транспорт, като размерът стига до малко над 7 лв. Г-н Костов обърна внимание на едно от най-важното задължение е да се информира туристът, като при всеки сключен договор се уточнява размерът на вноската, дори и в случай на авансово плащане се изчислява и туристът е запознат предварително.

Г-жа Георгиева благодари на г-н Костов и даде думата на участниците в заседанието за представяне на техните предложения и гледни точки по темите от дневния ред.

Г-жа Даниела Стоева отбеляза, че в процеса по транспониране на Директивата за пакетните пътувания Асоциацията на българските туроператори и туристически агенти активно е участвала в транспонирането на директивата като една от темите е била именно защитата на потребителите. В тази връзка г-жа Стоева изрази становище, че към момента не е необходима промяна в законодателството по отношение на застрахователните лимити. Г-жа Стоева акцентира върху факта, че по-голямата част от фирмите, които имат сключена застраховка на минималния лимит работят в областта на входящия туризъм и то по бизнес модела B2B. Те генерират оборот, който не подлежи на застраховка, съгласно закона. Един ТО, за да получи лиценз да работи като такъв и да има право да оперира на територията на страната е задължен да представи застраховка „Отговорност на туроператора“. В тази връзка г-жа Стоева заяви, че е по-добре минималният застрахователен лимит да остане такъв, какъвто е в момента. Тя допълни, че българският потребител е един от най-защитените, защото един ТО плаща близо 50% от годишния оборот, който е генериран от пакетни пътувания, докато в европейските страни тази застраховка е в рамките от 10 до 30% от оборота. Това важи и за гаранционния фонд на Великобритания, за който стана дума преди малко. Това което всъщност създава една част от проблемите, за което институциите са информирани е сивият сектор по отношение продажбата на пакетни пътувания не от юридически лица, а от физически. В тази връзка г-жа Стоева предложи да се насочат усилията в две направления: чрез съвместни действия да се преборим с тази част от пазара и по отношение на увеличението на застрахователните лимити да се обърне внимание на контрола, който да е двустранен процес и от страна на застрахователните компании. Важно е да се отбележи, че в бранша освен малки и средни предприятия има и много микро предприятия. Г-жа Стоева засегна и още една тема, по която може да се работи съвместно - защитата на потребителите по отношение на авиационните услуги, която се показва и във връзка с фалита на „Томас Кук“, защото тези, които са останали необещетени са били именно ползвателите само на авиационни услуги. **Г-жа Георгиева** благодари на г-жа Стоева за изразеното мнение и добави, че през последната година се

наблюдават фалити на малки ТО, които спазват законодателството и имат сключена застраховка на минималния лимит. Г-жа Георгиева изрази мнение, че увеличението на лимита би допринесло за по-отговорни действия от страна на новите ТО, които предстои да развият такъв бизнес. **Министър Ангелкова** сподели, че е необходимо всичко по отношение на увеличаването на лимита, свързано с оборота да се прецени, както от Министерството на туризма, така и от Министерството на финансите, КФН и други заинтересовани страни в полза на лоялните търговци, защото това оказва влияние върху качеството на туристическия продукт. Министърът увери, че е налице готовност за обсъждане на тази тема, колкото е необходимо, докато не се постигне консенсус за всички и защита за потребителя.

Г-жа Георгиева даде думата на г-н Венцислав Кръстев, който изрази мнение, че режимът за регистрация на ТО трябва да се промени с цел да се избегне създаването на фиктивни фирми, които работят, въпреки, че не отговарят на законовите изисквания. Г-н Кръстев също подкрепи идеята за увеличаване на минималния застрахователен лимит, като поясни, че за тези компании, които работят вътрешен туризъм подходът трябва да е друг.

Г-жа Георгиева благодари на г-н Кръстев и даде думата на представителите на „Асоциация на застрахователите в България“ на **г-жа Нина Колчакова**, която благодари за поканата и възможността да изразят мнение и впечатление по отношение на туристическия бизнес. На първо място г-жа Колчакова сподели, че застраховката „Отговорност на туроператора“ не е нещо, което работят с радост, защото винаги се пораждат проблеми и е една и съща рамка за всички, без да се отчита спецификата на всеки бизнес. От тази гледна точка е по-добре всеки собственик на бизнес сам да прецени какъв му е рискът, какъв може да поеме и какъв да прехвърли на застрахователя. Г-жа Колчакова сподели, че фалитите са налице независимо от размера на застраховката. Това, което прави впечатление е, че невинаги декларираните обороти отговарят на действителността. По тази тема е водена комуникация, по време на транспонирането на директивата, като предложението от страна на Асоциацията беше да се създаде регистър с оборотите на фирми, който може да бъде проверяван от застрахователя. Г-жа Колчакова добави, че ако се предприемат действия относно строгия контрол и деклариране на обороти трябва да се има предвид, че това ще струва пари. По отношение на задължителната застраховка – има някои несъвършенства в нашето законодателство, които пречат на бизнеса, а именно, че не са добре дефинирани рисковете, които включва застраховката. В тази връзка, Асоциацията на застрахователите в България е отворена за обсъждания с Министерството на туризма. По-големият проблем е, че не е ясно, дали това е застраховка за финансов риск или е застраховка отговорност. Съгласно Кодекса за застраховането тези неща са отделени. По отношение на ТУПСТУ от

Асоциацията са на мнение, че не е добре дефинирано в Закона за туризма, че не може да се оцени риска и затова не е ясно, дали има застраховател, който предлага такъв тип застраховка. По отношение на увеличаването на застрахователния лимит думата взе г-жа **Румяна Бетова** като сподели, че като действащ застраховател предлага застраховка отговорност на ТО само на туроператорите не и на ТУПСТУ. Сподели също, че при фалит на ТО с нисък лимит той не стига, за да се покрият щетите, с на тези с висок лимит, обаче е достатъчен. В тази връзка е необходимо да се помисли колко да е минималният лимит и как да се контролират оборотите. Г-жа Бетова изрази мнение, че има доста неясноти в Закона за туризма, които могат да породят съдебни спорове по отношение на начина на изплащане на обезщетенията. Г-жа Георгиева благодари на г-жа Колчакова и г-жа Бетова, като поясни, че темата за репатриране на туристи при обявен фалит е и тема в Германия и изрази мнение, че това е общ проблем, свързан с Директивата за пакетните пътувания.

Г-жа Георгиева даде думата на **г-жа Найденова**, която обърна внимание на темата за презастраховането на риска, като информира, че до момента нито един презастраховател не е успял да договори втори презастраховател на риска. Г-жа Найденова отбеляза, че не приема съучастието на ТО в застраховката, защото в България съществуват застрахователни компании, които поемат определен процент от риска, а останалото е за сметка на туроператора.

Министър Ангелкова благодари на всички, които споделиха мнение по темата и информира участниците, че до края на седмицата Министерството на туризма ще изпрати писма за сформирание на работна група с пряко заинтересованите и с Асоциацията на застрахователите с цел да постигане на консенсус по отношение на увеличаването на застрахователния лимит, отчитайки всички специфики. Министърът изрази желание да се работи и по отношение на оборотите, за да може да има механизми за действие в случай на проблем. Тя предложи в работната група да бъдат включени представители на туроператорите, Асоциацията на застрахователите в България, Министерството на финансите и Комисията за финансов надзор и други, ако е необходимо, за да може в срок да бъдат предложени текстове за законодателна промяна. Министър Ангелкова изрази мнение, че за период от два-три месеца може да се постигне добра основа и след това да се премине към обществено обсъждане. В заключение министър Ангелкова предложи да се премине към точка Разни от Дневния ред.

Т. 2 Разни

Министър Ангелкова сподели, че заедно с министъра на културата, г-н Боил Банов предстои да се финализира инициативата за включване на културните институти като част от усилията на Министерството на туризма по отношение на рекламирането на България

като туристическа дестинация, особено за културно-историческия туризъм.

Предстои и съвместно събитие, което ще бъде обявено публично, свързано с музеите, които са неразделна част от туристическата услуга.

Министър Ангелкова даде думата на г-н Щерев, който засегна темата за възможността да се сформира работна група със задача защита на хотелиерите, тъй като в извънредни ситуации, каквато е фалитът на „Томас Кук“ хотелиерите плащат за всичко.

Г-н Щерев поясни, че от момента на обявяване на фалита са изплатени само 40% от сумите на засегнатите хотелиери като се обещавахе, че парите ще бъдат изплатени на 100% от различните фондове.

По отношение на темата за инфраструктурата на хотелите в националните курорти, което е обект и в настоящия ЗИД на ЗТ, г-н Щерев изрази съмнение, че до летен сезон 2020 няма да има промяна. Проблемът според него е, че се плащат данъци в общината, но когато става въпрос за частни имоти нищо не може да се направи по темата инфраструктура. Г-жа Георгиева благодари на г-н Щерев и даде думата на **г-н Димитров**, който обърна внимание на възможностите за развитие на културното наследство, на творците, талантите, фестивалите и сподели, че вече има успехи в това отношение. Примерите за това са Националната опера и Народен театър „Иван Вазов“. Той отбеляза, че се работи за мотивацията на всички по места, за да направят датите постоянни в месеците на активен туризъм, т.е. туроператорите да могат да заявят и да покажат какви възможности има творческата част на България. Друг важен акцент е поставен върху училищата по изкуствата и културата. Съществува възможност те да бъдат посещавани по време на ваканциите или в неучебно време от семейства от чужбина, които да се учат да свирят на гайда или на кавал. Г-н Димитров изрази благодарност към Министерство на туризма за добрата и ползотворна работа на двете институции.

Г-жа Георгиева даде думата на г-н Живко Иванов, който постави темата, че вече се намираме в периода след ерата „Томас Кук“, като подкрепи мнението на г-н Щерев, че хотелиерите плащат за всичко накрая и сподели, че около 50 млн. евро са загубите за българските хотелиери от фалиралния туроператор, като изрази надежда тази сума да се покрие от гаранционните фондове. В тази връзка се очаква инструментът от 15 млн. лв. да бъде конкретен, ясен и ефективно насочен. Г-н Иванов сподели, че това е правилната стъпка и благодари на министър Ангелкова за постигнатото и изрази мнение, че е нужно да се работи усилено и по специализираните видове туризъм, като даде за пример, че със съвместни усилия след 13 години най-накрая България се появява на картата на немските застрахователни дружества и е една от 15 страни в света. Г-н Иванов допълни, че по отношение на конгресния туризъм също има много какво да се прави. Относно защитата на

хотелиерите г-н Иванов се обърна към Асоциацията на застрахователите.

Министър Ангелкова даде думата на д-р **Чобанов**, който сподели, че проблемът свързан с отдаването на апартаменти и стаи за гости от физически лица под наем на туристи вече е сериозен и изисква намирането и предлагането на конкретни решения. Г-н Чобанов изрази становище, че град София, столицата на България, има сериозен принос в туристическия бизнес. След проведени редица срещи с туристическия бранш в София като основен проблем е открит борбата със сивия сектор или така наречения проблем с Airbnb. Г-н Чобанов очерта накратко ситуацията в гр. София като информира присъстващите, че общината има конкретни измерими показатели и това са разрешенията за строеж и въвеждането в експлоатация на обектите и др. Г-н Чобанов сподели, че се оказва, че в гр. София има между 5 000 и 7 000 хиляди незаконни места за настаняване, които се предлагат активно най-вече на чужденци и наблюденията показват, че в последните няколко години броят им нараства. Г-н Чобанов уточни, че първите мерки за справяне с този проблем вече са факт, като кметът на София преди няколко дни е оповестил, че рязко ще се затегне режима за изграждане на такива обекти. Той добави, че злоупотребите са в две посоки - от една страна изграждане на цели такива комплекси, като на няколко места вече в София има групирани, а от друга страна строители и инвеститори заобикалят изискванията за градска среда изграждайки такива комплекси, като този проблем, касае пряко качеството на градската среда. Той благодари за съвместната работа и активния диалог с Министерството на туризма за мерките, които спешно могат да се предприемат в следващите 2 месеца.

Г-н Чобанов изказа подкрепа към подготвените текстовете в ЗИД на ЗТ, адресирани към операторите на платформи. Той добави, че това е само една първа стъпка, защото дори да се задължат платформите да гарантират, че всички са регистрирани като места за настаняване, това няма да има непосредствен ефект върху тези 5 000 - 7 000 места. Г-н Чобанов изрази подкрепа към настояванията на бизнеса да се дадат стимули на тези оператори, за да излязат на светло. Какви ще бъдат тези стимули е въпрос на допълнителен анализ. Той добави че като представител на местната власт и председател на Софийски туристически район е готов за разговори с всички заинтересовани страни както за обсъждане на това какви да бъдат стимулите, така и за задълбочаване текстовете в законите, в т.ч. Закона за задълженията и договорите, Закона за туризма и др.

След това думата взе **г-н Живко Иванов**. Той изрази позиция, че е необходимо да има конкретна стратегия за решаване на проблема. Г-н Иванов отбеляза, че има законова вратичка в Закона за задълженията и договорите и голяма част от апартаментите се обявяват за краткосрочни наеми. В този смисъл той предложи да се даде ясна

формулировка, от която да е ясно, че краткосрочен наем е този, който е не по-малък от 1 месец или 3 месеца, но не може наемът да бъде ежедневен. След това според г-н Иванов следва да се направи връзката, че отдаването на апартаменти под наем за по-малко от 1 месец представлява туристическа услуга и следва да се изпълняват разпоредбите на Закона за туризма.

Г-н Иванов изказа мнение, че ако в момента в София има 7 000 апартамента, които се отдават за туристически цели, то в цяла България те са десетки хиляди и чисто физически категоризирането им ще отнеме много време. Затова той предложи да се даде срок на тези места за настаняване да подадат декларация, че осъществяват туристическа дейност. На база на тази декларация, те следва да получат идентификационен номер. Този номер ще служи, за да се подава информация към ЕСТИ, а от друга страна ще бъде задължителен елемент в платформите като Airbnb и Booking, за да се добави даден обект на тяхната страница. Г-н Иванов предложи да се направи разяснителна кампания и в рамките на 1 година да няма санкции, за тези които излязат на светло.

Министър Ангелкова взе думата, като обясни още през март месец е създадена работна група, в която са проучени опита на държави, в които този проблем е с големи мащаби, като например на Португалия, Франция, Испания. Тя уточни, че и към момента Законът за туризма казва ясно, че апартаментите за гости, апартаментните хотели, местата за настаняване от клас Б следва да бъдат категоризирани и да бъдат вписани в ЕСТИ. Тя допълни, че към момента обаче има само около 5 000 апартамента за гости, които са се регистрирали и едва ли тези които не са се регистрирали досега ще го направят, ако няма строг контрол и рестрикции. Г-жа Ангелкова обяви, че в момента се водят разговори с Министерство на финансите точно по отношение на контрола и рестрикциите и идеята е всички места за настаняване, които не са категоризирани, да нямат право да се предлагат в никакви платформи за онлайн търговия. Г-жа Ангелкова добави, че след като е провела множество разговори с представители на платформите, които заявяват, че нямат задължение да дават обратна връзка колко и кои са местата за настаняване, които се рекламират, а след това от Министерство на туризма да проверяват дали те са регистрирани в ЕСТИ. В този смисъл когато по отношение на контрола, когато Националната агенция по приходите и други отговорни институции видят, дали е регистрирано съответното място за настаняване или не по УИК кода се предприемат необходимите мерки. Също така тя изрази съгласие с идеята всяка една община доброволно да прецизира изискванията си за издаването на разрешенията за строеж.

Министър Ангелкова каза, че е важно е да се разшири работната група към

Министерството на туризма и да се прецени, дали всички предложения за рестрикция по българското законодателство са допустими. Тя изрази например съмнение относно отправените предложения за промени в Закона за задълженията и договорите. Г-жа Ангелкова добави, че основната задачата в момента е да се регламентират ясно изискванията и формите на контрол.

След това г-жа Георгиева даде думата на г-жа **Даниела Стоева**. Г-жа Стоева зададе въпрос по темата за допълнителните средства, които ще се отделят за реклама, като попита дали се предвижда средствата да бъдат целево насочени към определени туристически продукти, в т.ч. културен туризъм.

Министър Ангелкова обясни, че пилотно механизмът е насочен към конкретни пазари и към крилата на сезона, т.е. летния туризъм, предвид, че най-големите приходи за държавата са именно от този сегмент и в момента рисковете за организирания туризъм там са най-големи. Механизмът е насочен към Германия, Великобритания, Русия и Вишеградската четворка - пазари, които са ключови по отношение на летния туризъм.

Министър Ангелкова уточни, че средствата за реклама на културния, балнео и СПА туризма, зимния туризъм са си отделно и са такива каквито са били и миналата година и са фокусирани към целевите ни пазари.

Министър Ангелкова добави също така в своето изказване, че във връзка с привличането на български и чуждестранни инвеститори в туризма, предстои изработване на второ издание на картата на инвестиционните проекти. През май месец 2020 г. ще се проведе и второто издание на Инвестиционния форум в к. к. Слънчев бряг.

Министърът каза, също така че в края на месеца ѝ предстоят срещи с блогъри, влогъри и инфлуенсъри от наши целеви пазари, както и от България. Те могат да допринесат за популяризирането страната ни допълнително.

Също така предстои да се видят новите моменти в анализите, които Министерството е направило по отношение на видовете туристи и групи туристи. **Г-жа Ангелкова** заключи, че финансовият ресурс е много ограничен и ако не се фокусираме както по пазари, така и по групи, няма да се постигне никакъв ефект.

След това думата взе д-р **Чобанов**. Той попита дали ще има текст между двете четения на Закона за бюджета, който ще задължава платформите да правят връзка с УИК и да нямат право да рекламират и отдават обекти без УИК.

Министър Ангелкова отговори, че се работи точно в тази насока, както и за налагане на санкции в това отношение.

След това думата взе **г-жа Димитрова**, представител на Министерство на труда и социалната политика, която пожела да анонсира някои актуални новини, свързани с дейността на Министерството. По отношение на осигуряването на работна сила тя обяви, че предстои да се публикува в Държавен вестник новата спогодба с Грузия, съгласно която ще може да се внася работна сила без разрешение за работа. Г-жа Димитрова добави, че действат спогодбите с Армения и Молдова и към момента все още текат преговорите с Украйна. Тя отбеляза, че има изразен интерес за сключване на спогодби от 3 други страни – Азербайджан, Киргизстан и Узбекистан.

Г-жа Димитрова допълни, че съвместно с Министерство на туризма активно се работи по споразумението за обучението на персонала и сега през зимния сезон има възможност кадрите да повишат квалификацията си и да придобият нова такава. Предвижда се след Нова година да се увеличи стипендията на тези които се обучават.

Министър Ангелкова взе думата, като сподели, че въпросът с увеличаването престоя на вече пристигнали в страната сезонни работници от 3 на 9 месеца е много сложен, поради изискванията, които имат МВНР и МВР и други институции по отношение на проверките на тези сезонни работници. Затова вече голяма част от хотелиерите директно кандидатстват за 9 месеца.

Г-н Щерев изрази мнение, че трябва да се намали таксата, която работодателят заплаща, която в момента е 400 лв.

Г-жа Димитрова добави, че съгласно чл. 7, ал. 8 на Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност за предоставяне или продължаване на срока на решението по ал. 3 работодателят внася такса в размер 100 лв.

След това думата взе **г-н Панов**, който по отношение на т.нар. споделена икономика изрази становище, че това е световен проблем. Той отбеляза, че е подготвено писмо от името на министър Горанов, с което да се изиска от Airbnb и Booking информация за всички български контрагенти, които са получавали средства през техните платформи и са предлагали нощувки. Г-н Панов добави, че работят много активно по този проблем, но само с контрол и данъчни проверки, проблемът няма да се разреши и затова е необходимо всички заинтересовани страни да се обединят и да дадат своя принос.

Министър Ангелкова, в заключение, обяви че предстои създаване на работна група

свързана със застраховката „Отговорност на туроператора“, като ще бъдат изпратени писма до заинтересованите страни за определяне на представител за участие в нея. Също така ще се разшири обхвата на работната група за Airbnb. По отношение на рекламата, тя добави че Министерството е на разположение за допълнителни предложения и инициативи. По поставените въпроси, свързани с националните курорти от Министерство на туризма ще осъществят контакт с Българска хотелиерска и ресторантьорска асоциация, „Съюз на собствениците“ Слънчев бряг и „Съюз на хотелиерите“ - к.к. Златни пясъци“.

Министър Ангелкова благодари на всички участници в извънредното заседание на Националния съвет по туризъм и обяви заседанието за закрито.